

הנדון: עמדתך בהצבעה על ההסכם בין המדינה לקק"ל

אדון/גברת נכבד/ה,
אנו מתכבדים לפנות אליך בנדון, ולבקש, את תשומת לבך לעמדתנו אשר נביאה להלן. לתפישתנו, הקרן הקיימת לישראל עומדת בפני אחת ההכרעות הדרמטיות בהיסטוריה המפוארת שלה, ומן הסתם להצבעתך משקל נכבד בקביעת עתידו וגורלו של הגוף ההיסטורי והחשוב הזה.

ההסכם המוצע לאישורו של הדירקטוריון הוא בעייתי ממספר רב של היבטים: ההסכם מנוגד לחוק יסוד: מקרקעי ישראל; ההסכם מבטל – הלכה למעשה – את האמנה בין המדינה לקק"ל; הוא מחליש את עמדתה של קק"ל באופן בלתי הפיך אל מול המדינה וכן בציבוריות הישראלית, וככל שמצופה בגינו הצלה כספית לקק"ל הוא מהווה מקח-טעות, אשר יסב לקק"ל נזק משמעותי. בהמשך נפרט נקודות אלו אחת לאחת, על בסיס ייעוץ מקצועי שקיבלנו לטובת פנייתנו אליכם, אולם מעל לכל ברצוננו לציין את הטיעון המשמעותי ביותר בגינו יש לדחות את טיוטת ההסכם המוצע לדירקטוריון, לטעמנו: הסכם זה מתבסס על הסכמה ושיתוף הפעולה של קק"ל עם מדיניות המקרקעין החדשה של מדינת ישראל מבית מדרשה של הממשלה החדשה; מדיניות העומדת בסתירה גמורה לעקרונות קק"ל, ועלולה להסב למדינת ישראל נזקים לאומיים, כלכליים, חברתיים, סביבתיים ואף קיומיים.

על חברי וחברות הדירקטוריון לדחות מחר את ההצעה המובאת להם מהסיבות הבאות:

1. ההסכם המוצע הינו תחילתה של רפורמה קיצונית ודרסטית במקרקעי ישראל, אשר תוצאותיה עבור מדינת ישראל והעם היהודי הוותיק-אסון.

- א. **מבחינה כלכלית-חברתית** – עם הפיכת הקרקע בישראל לסחורה בשוק ה"חופשי", כפי שמתוכנן ברפורמה, ירכשו בעלי הון, חלקה אחר חלקה. בעלותם על הקרקע תהווה אחיזה איתנה במושכות הכלכלה, לפי שקרקע מהווה משאב בעל משמעות ייחודיות לפיתוח הכלכלי.
- ב. **מבחינה לאומית** – יכולתו של הציבור, ויכולתה של המדינה, להשפיע על השימוש בקרקע יחלשו. וכפי שכתבה עו"ד זכאי, לשעבר יועמ"ש ממ"י: "ומה יעשה הציבור אם ביום מן הימים ירצה לקבוע כיעד לאומי התיישבות באזור מסוים ולא באזור אחר? ילך אצל בעלי הממון שהקרקע עברה לידיהם ויבקש את חסדיהם?". שיקול זה מודגש עשרות מונים כאשר מדמיינים את הקרקע בידי בעלי הון זרים מחוץ לארץ.
- ג. **מבחינה סביבתית** – כמובן שטירוף הוא לחשוב שאדם פרטי אשר ינהל קרקע שבעלותו ינהלה מתוך הקפדה אדוקה על פיתוח בר-קיימא לטובת הציבור. הבעלות היא יסוד החקיקה, ובעלי השליטה בקרקע יעשו זאת לטובת האינטרסים שלהם – ובצדק, מבחינתם.

2. הסכמה של קק"ל להסכם מהווה הסכמה של קק"ל לרפורמה אשר מהותה מכירת אדמות. הדבר יפגע בתדמיתה וביעודה של קק"ל באופן בלתי הפיך.

- א. כיצד תגן קק"ל על עקרונותיה שלא למכור קרקע אלא להחכירה? כל בר-דעת יטען כנגדה שהיא הסכימה למכירתן של קרקעותיה העירוניות, וקק"ל לא תוכל להתחבא מאחורי הטיעון כי היא "רק" נתנה אותן למדינה, והיא זו שמכרה אותן – בעוד שתוכניתה של המדינה לעשות כן ידועה לכל כבר עתה.
- ב. כיצד תוכל קק"ל להציג עצמה כגוף ה"ירוק" המוביל במדינה כאשר היא משתפת פעולה עם מהלך בעל השלכות הרסניות על יכולת הפיתוח בר-קיימא.

3. הסכמה של קק"ל להסכם מכשירה את הרפורמה בעוד שזו באה בחטא לעולם.

- א. הרפורמה מועברת במסגרת חוק ההסדרים – באופן בלתי-דמוקרטי ולחלוטין בניגוד לנהוג. אפילו היועץ המשפטי לממשלה יצא כנגד העברת רפורמה כה מרחיקת לכת בחוק ההסדרים.
- ב. הרפורמה מנוגדת לחוק יסוד! בחוק יסוד: מקרקעי ישראל נכתב – "מקרקעי ישראל, והם המקרקעין בישראל של המדינה, של רשות הפיתוח או של הקרן הקיימת לישראל, הבעלות בהם לא תועבר, אם במכר ואם בדרך אחרת".

4. **ההסכם המוצע מנוגד לערכי קק"ל** אשר משמעותם, כידוע, היא אחזקת הקרקעות של העם היהודי בידי הקרן, ללא מכירתן לבעלות פרטית.
5. **ההסכם המוצע נוגד את האמנה בין המדינה וקק"ל ומהווה את ביטולה.**
- א. ככתוב באמנה: "העיקרון היסודי של הקרן הקיימת לישראל הוא כי המקרקעים לא יימכרו אלא יישארו בבעלות העם וימסרו בחכירה בלבד... מקרקעי ישראל יתנהלו לפי החוק, לאמור על פי העקרון כי אדמה אינה נמכרת אלא נמסרת בחכירה בלבד"
- ב. מכאן שהקק"ל אינה יכולה להסכים להעברת הקרקע למטרות מכירה. כפי שכבר אמרנו לעיל, ההסכם המוצע הוא, למעשה, עיסקת מכירה שקק"ל מבצעת, בתיווכה של המדינה, ואין דרך להסתיר זאת. ואם בקק"ל נפלה שלהבת – מה יגידו אזובי הקיר?
6. **ההסכם המוצע לא יביא להצלה כספית!**
- א. ידוע הוא כי קק"ל נמצאת במצוקה תקציבית ותזרימית ובעקבות ההסכם היא מצפה להכניס סכומי כסף שיסייעו לקיומה. אולם בירידה לפרטים מתגלה כי מדובר כאן במקח טעות: בסעיף 6.2 להסכם כתוב כי "תמורת העברת הבעלות בנכס תפוס מידי קק"ל תקבל הקק"ל את התמורה ששילם החוכר עבור הבעלות". אך בסעיף 8 לרפורמה בממ"י נמצא התמחיר – רוב השטחים יועברו ללא כל תמורה לחוכרים, חלקם בעלות של 3% מערך הקרקע וכן הלאה. לא בטוח שזה מכסה את עלות הקרקע בנגב!
- ב. בסוף כל שנה צפויה התחשבנות בין המדינה לקק"ל – על פי התמחיר שצינו קודם, בהחלט ייתכן שקק"ל עוד עלולה לגלות בסוף כל שנה שהיא זו החייבת כספים למדינה, ולא להפך!
- ג. בהמשך הקריאה בסעיף 6.2 מתגלה כי קק"ל תקבל את התמורה ששילם החוכר עבור הבעלות "ככל ששולמה". ואם לא שולמה?
- ד. ישנה טענה כי הרווח של קק"ל טמון בפטור ממס שמבטיחה המדינה על העיסקה – אך למיטב ידיעתנו אין כאן כל הבטחה, ולא הוגש לדירקטוריון אפילו לא ניתוח עסקי אחד של ההצעה!
- ה. מבחינה כלכלית מדובר בעסקה מאוד לא מוצלחת, בה קק"ל מוותרת על נכסים בעלי ערך, מקבלת נכסים שערכם פחות, וככל הנראה ללא פיצוי כספי.
7. **קק"ל מאבדת את כוחה באופן מוחלט כלפי ניהול קרקעותיה.**
- א. כך הדבר על פי סעיף 11 המייפה את כוחה של הרשות לסחור בקרקעות קק"ל ולעדכן את קק"ל רטרואקטיבית.
- ב. וכמובן שכוחה במועצת הרשות הינו בטל, מאחר ואין ולא יכול להיות לה רוב (5 נציגים מתוך 12, כאשר השאר הם כולם עובדי מדינה, וליו"ר שני קולות במקרה של תיקו). "ההישג" של עלייה מ-2 נציגים במועצה של 9 חברים, ל-5 חברים במועצה של 12, הוא חסר משמעות מעשית.
8. **ישנן גם חלופות אחרות.**
- א. מבלי להיכנס לעובי הקורה של כל החלופות רק נציין כי הן ישנן ולמראית עין נדמה כי הן לא נדונו מספיק לעומק, לרבות חלופת היפרדות קק"ל מממ"י, וחלופת החלפת שטחים ללא העברת בעלות. האם אמנם לא נמצאה הדרך בה תוכל קק"ל לשמור על קיומה וגם על עקרונותיה? האם אין מוצא אלא למכור – את הקרקע, ואת ערכיה של קק"ל?

אנחנו תקווה כי תשקלו את העניין בכובד ראש, ותקדישו את הזמן לטיעונינו. נשמח להרחיב בנושא – בטלפון, במייל או בפגישה.

בברכה,

חברי וחברות
מטה המאבק להצלת אדמות ישראל

העתק:

▪ פסח האוספטר – יו"ר מטה המאבק